

Feedback in de klas

Verborgen leerkanen

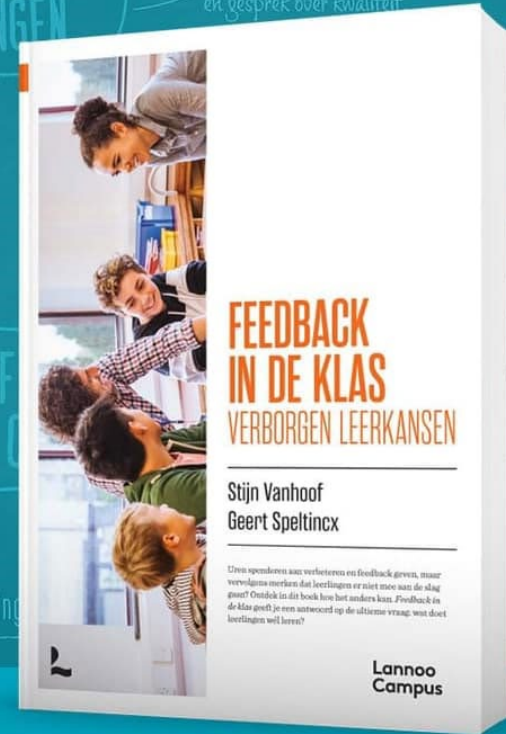
Welkom!

HELDERE KWALITEITS-
VERWACHTINGEN

Actief werken met voorbeelden
en gesprek over kwaliteit

Feedbackroutines
in de school.

De leerling

Stijn Vanhoof
Geert Speltincx

www.feedbackindeklas.be

www.facebook.com/feedbackindeklas

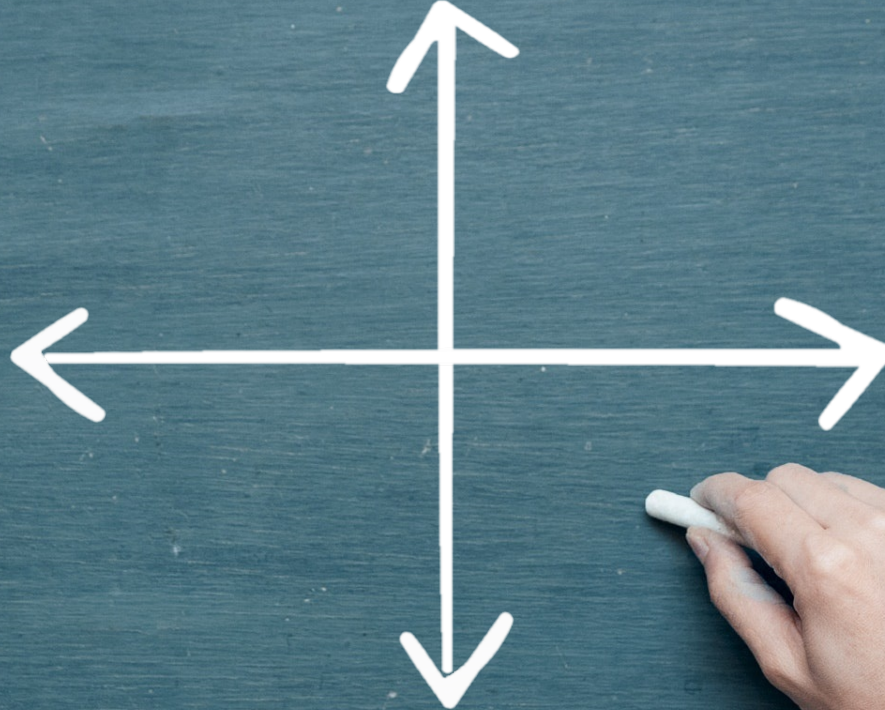
<https://www.lannoo-campus.be/nl/feedback-de-klas>

Lannoo
Campus

KdG

Karel de Grote
Hogeschool

*Veel (verbeter)werk
voor de docent*

*Weinig effect op
het leren van de
leerlingen*

*Veel effect op het
leren van de
leerlingen*

*Weinig (verbeter)werk
voor de docent*

Het belang van feedback

Nederlands: dictee lemon 36.7.8

aardbeien

muisje

zwartkruis

Laura

afindie

afindie au of au !!

afindie

reizen

afindie ei of ij !!

afindie d of t !!

Komaar 7 / 10

Verbetering

pgs: 7, 9

je weet dat dit niet lukt!

kalbontertje

terrein

eendje

vriendje

Ik vond deze toets ☒ makkelijk of ☐ moeilijk. ☐ moeilijk

Ik stak ☐ veel tijd ☒ weinig tijd in het studeren.

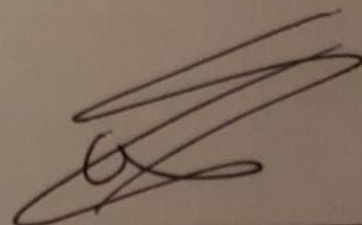
Ik studeerde ☐ de lessen ☐ de herhalingsoef. ☒ op bingel

Ik hield me ☐ wel ☒ niet aan de planning die ik vooraf maakte.

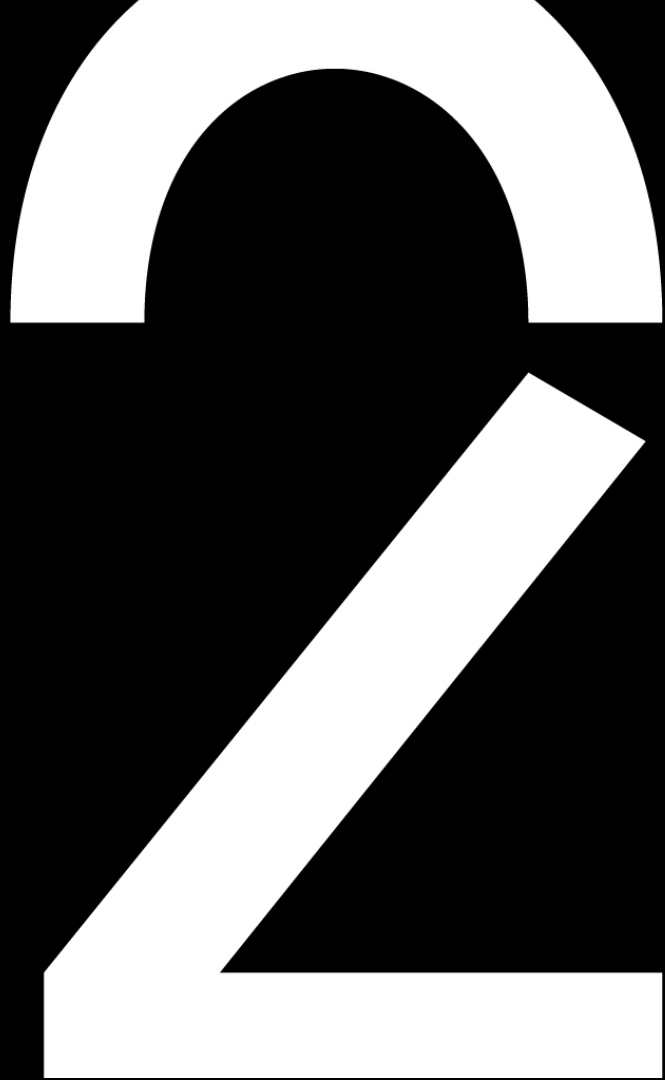
Hulpmiddelen: _____

Totaal: 16,5 /20

Heel goed!
Handtekening ouders:

**Waar het bij feedback om
draait**

Wat is feedback?

*"Feedback is een **proces***

*waarin leerlingen informatie van verschillende bronnen over hun prestaties
interpreteren en gebruiken*

*om de kwaliteit van hun werk of hun leerstrategieën te **verbeteren.**"*

HELDERE KWALITEITS-
VERWACHTINGEN

Actief werken met voorbeelden
en gesprek over kwaliteit.

FEEDBACK DIE
DOET LEREN

Feedback
als gesprek.

Feedback
als startpunt.

Feedback op
taak, proces en
zelfsturing.

Leerlingen ook
als feedbackgevers
en -zoekers.

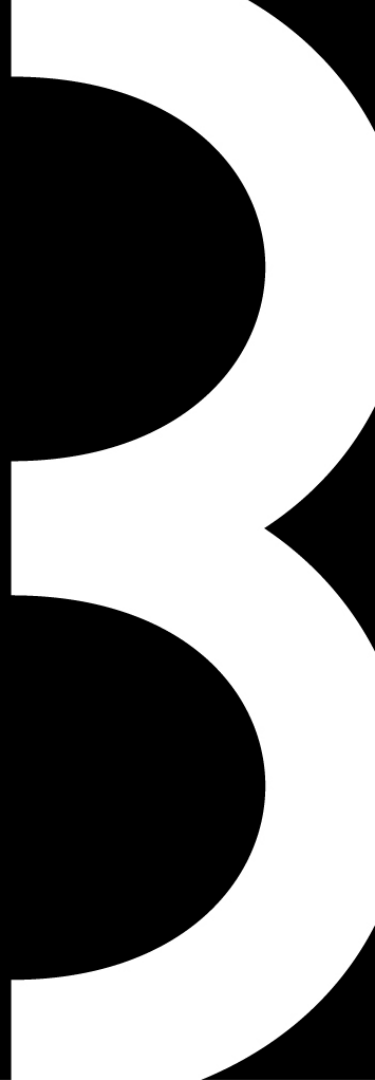
Feedbackroutines
in de school.

FEEDBACK-
CULTUUR

De leerling werkt het hardst.

Verantwoordelijkheid bij de leerling.

**Heldere
kwaliteitsverwachtingen**

Herkenbaar?

Ruben is een startende leraar. Een van zijn taken is het begeleiden en beoordelen van de geïntegreerde proef in het zesde jaar. Zijn collega's vertellen hem dat dit wel zal meevallen. Ze hebben hard gewerkt aan heldere criterialijsten en rubrics. Dit zal het beoordelingswerk volgens hen aanzienlijk vergemakkelijken.

Wanneer Ruben de eerste werken van leerlingen binnenkrijgt, merkt hij dat hij zelfs met de rubric toch helemaal niet kan inschatten welke beoordeling (onvoldoende, voldoende, goed of uitstekend) past bij het werk. De criteria zijn goed omschreven, maar volstaan niet om de beoordeling te kunnen geven. Ruben contacteert zijn collega's met de volgende vragen: Kun je mij enkele voorbeelden van goede en slechtere werken van de voorbije jaren bezorgen? Ben je bereid om een of twee opdrachten samen te beoordelen?

Met de voorbeelden en het overleg komt de rubric helemaal tot leven. Vanaf nu lukt het Ruben om werken te beoordelen en feedback te geven. Meer nog, het lukt steeds beter naarmate hij meer werken van leerlingen te zien krijgt.

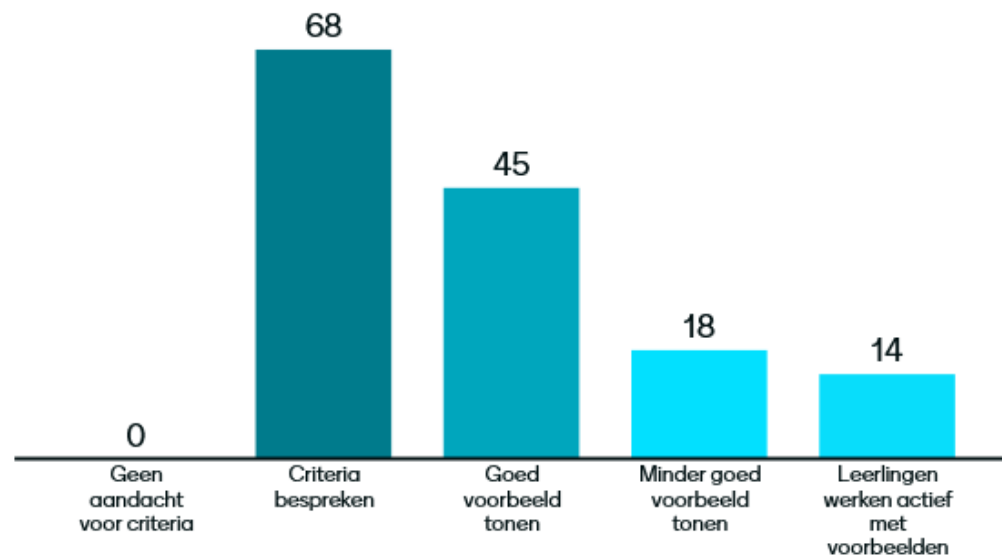
Herkenbaar?

- Wat is een goede spreekbeurt?
- Hoe ziet een goede oplossing van een rekenoefening er uit?
- Hoe ziet een goed gebouwd kasteel er uit?
- “Je kent de lagen van het bos.” Wat betekent dit juist?

Hoe verduidelijk jij je kwaliteitsverwachtingen aan je leerlingen?

Werkt deze manier van werken voor jou en je leerlingen?
Waarom wel of niet?

Hoe verduidelijk jij je kwaliteitsverwachtingen aan je leerlingen?

Heldere kwaliteitsverwachtingen

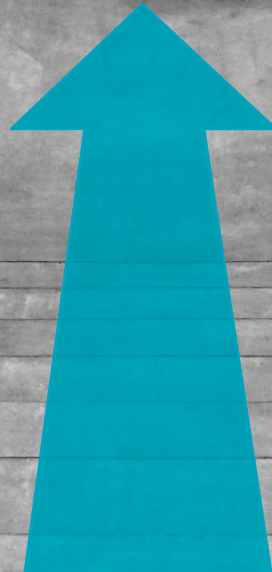
1

WAT IS HET PROBLEEM?

2

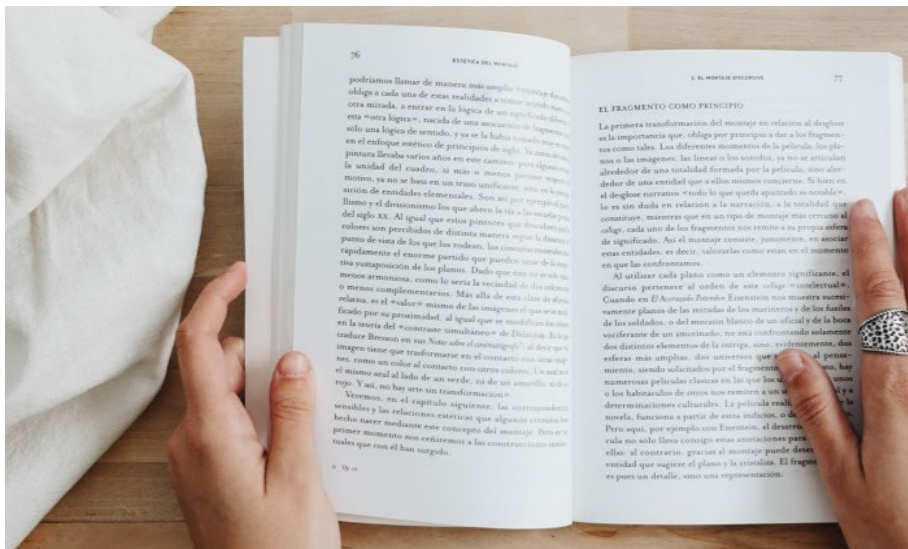
WAT KAN JE DOEN?

**Verbinding tussen leraar
en leerling begint bij de
DOELEN**

Studiewijzers, criterialijsten of rubrics zijn zinvol, maar
volstaan vaak niet. Wat je ermee doet, doet er toe.

Kwaliteitsbesef ontwikkel je via

Actief werken met voorbeelden

Gesprek over criteria

Heldere kwaliteitsverwachtingen

1

WAT IS HET PROBLEEM?

2

WAT KAN JE DOEN?

HELDERE KWALITEITS- VERWACHTINGEN

Actief werken met
voorbeelden en gesprek
over kwaliteit.

STAP 1: Zorg voor heldere instructie en kwaliteitsverwachtingen.

- Stel ankervoorbeelden beschikbaar
- Laat leerlingen in groepjes eerder werk analyseren
- Geef klassikaal feedback op werk van leerlingen
- Bespreek twee goede voorbeelden
- Laat leerlingen werken met (deels) uitgewerkte voorbeelden
- Laat leerlingen vertellen over eerdere mislukkingen
- Laat leerlingen zelf toetsvragen of opdrachten formuleren
- Verduidelijk het verschil tussen doel en context
- Begin je les niet met een leerdoel, maar met een prikkelende vraag of kwestie

HELDERE KWALITEITS- VERWACHTINGEN

Actief werken met
voorbeelden en gesprek
over kwaliteit.

Laat leerlingen in groepjes eerder werk
analyseren.

Praktijkverhaal van Sarah.

HELDERE KWALITEITS- VERWACHTINGEN

Actief werken met
voorbeelden en gesprek
over kwaliteit.

“Creatief verhaal schrijven” (4^e leerjaar)

- ☐ Wie? Waar? Wat?
- ☐ Begin – midden – slot
- ☐ Hoofdletters
- ☐ Punt, vraagteken, uitroepteken

Spreekbeurt

Video's van praktijkvoorbeelden (bv. band vervangen)

HELDERE KWALITEITS- VERWACHTINGEN

Actief werken met
voorbeelden en gesprek
over kwaliteit.

Kan ook voor klassieke toetsen.
Zowel aanpak als antwoorden.

HELDERE KWALITEITS-
VERWACHTINGEN

Actief werken met voorbeelden
en gesprek over kwaliteit.

Kansen?
Vragen?

FEEDBACK DIE
DOET LEREN

Feedback
als gesprek.

Feedback
als startpunt.

Feedback op
taak, proces en
zelfsturing.

Leerlingen ook
als feedbackgevers
en -zoekers.

Feedbackroutines
in de school.

FEEDBACK-
CULTUUR

De leerling werkt het hardst.

Verantwoordelijkheid bij de leerling.

Feedback als startpunt

HELDERE KWALITEITS-
VERWACHTINGEN

Actief werken met voorbeelden
en gesprek over kwaliteit.

FEEDBACK DIE
DOET LEREN

Feedback
als gesprek.

Feedback
als startpunt.

Feedback op
taak, proces en
zelfsturing.

Leerlingen ook
als feedbackgevers
en -zoekers.

Feedbackroutines
in de school.

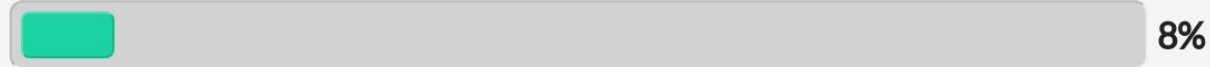
FEEDBACK-
CULTUUR

De leerling werkt het hardst.

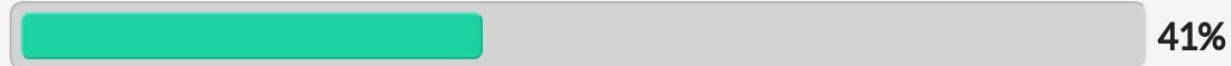
Verantwoordelijkheid bij de leerling.

Mijn leerlingen houden niet veel rekening met de feedback die ik schrijf op hun werk.

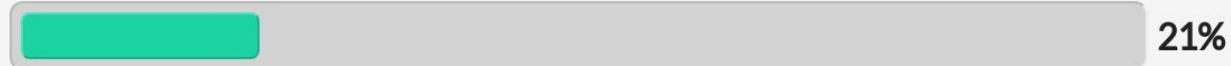
Helemaal mee eens

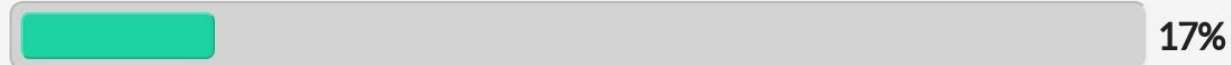
Mee eens

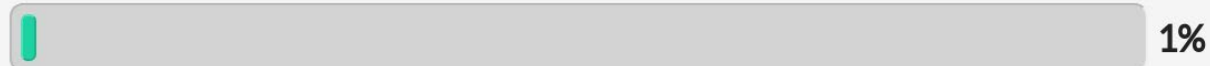
Neutraal

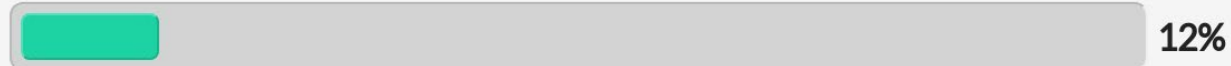
Mee oneens

Helemaal mee oneens

Niet van toepassing

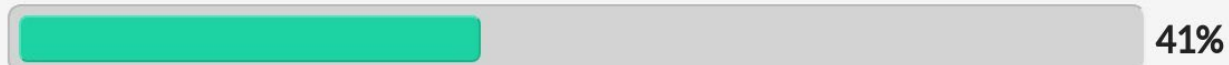
1,892 responses on Monday, 18 January 2021

Mijn leerlingen houden niet veel rekening met de feedback die ik schrijf op hun werk.

Helemaal mee eens

Mee eens

1,892 responses on Monday, 18 January 2021

De leraar doet
het werk.

De feedback stopt na
het geven ervan.
(Feedback = eindpunt)

"What you allow,
you promote"

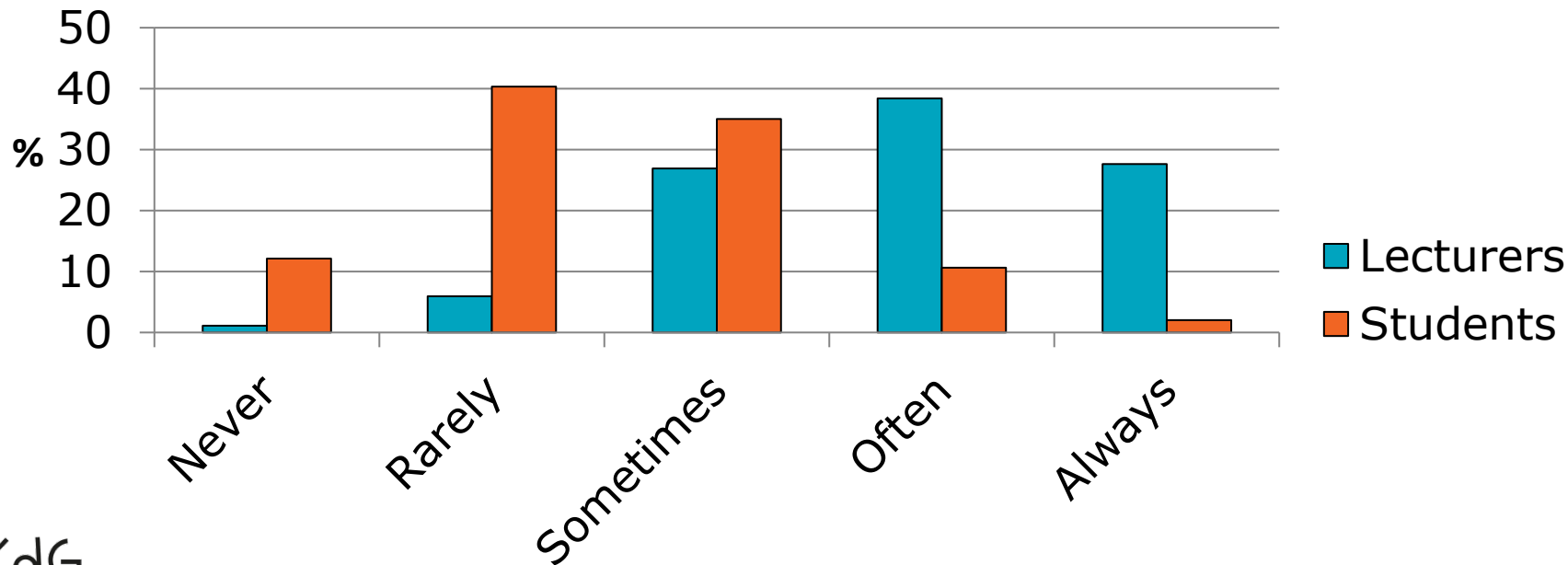
Naam: _____ Klas: _____ Datum: _____

Vul de zinnen aan.

11/13
110
Super!

Wanneer?	1	2 Avonds	lees ik een boek.
Waar?	2	Meestal lees ik	strips op mijn kamer kamer
Waar?	3	op school	lezen we spannende verhalen.
Waar? - Wanneer?	4	In de cinema	kijk ik woensdag met de vrienden naar een film.
Wie?	5	we mijn broer	houden van pizza's.
Wat?	6	In hun vrije tijd spelen veel kinderen	gezelschapsspelletjes.
Wanneer? - Wat?	7	Baby's doen	om in de middag graag gezelschapsspelletjes.
Wie? - Waar?	8	Ik te thuis thuis	maakt soms een tekening
Wat?	9	Tijdens de gymles dragen de kinderen	te turnkleedjes
Wanneer?	10	Veel kinderen gaan op reis	in de vakantie.

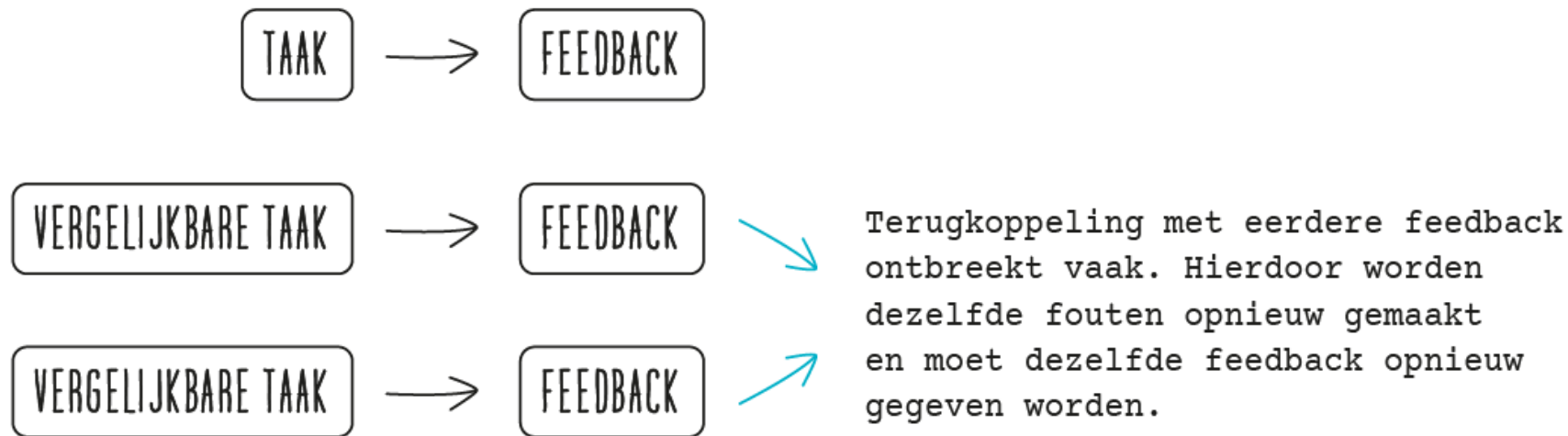
Leerlingen krijgen gedetailleerde feedback die hen hielp om hun volgende taak te beter te maken.

Feedback is *per definitie* een startpunt.

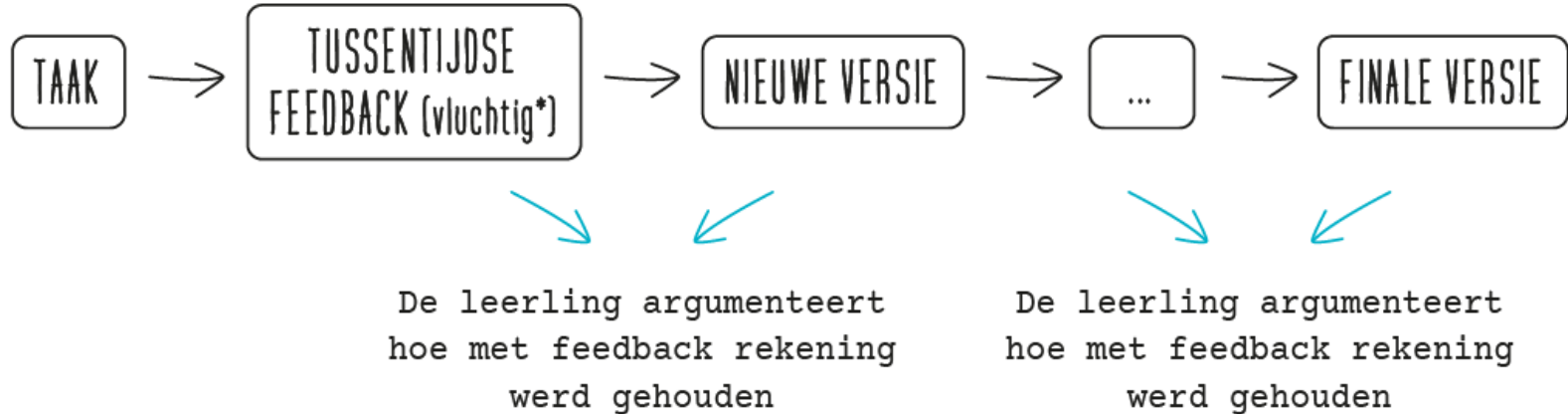
"Wat is de volgende stap die je zal zetten?"

Feedback als eindpunt

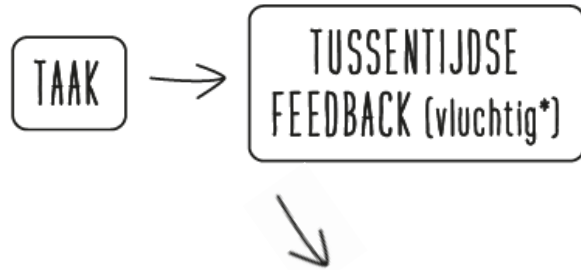

Feedback als startpunt

- Mogelijkheid 1: dezelfde taak meerdere keren kunnen indienen

Feedback als startpunt

Centrale vraag

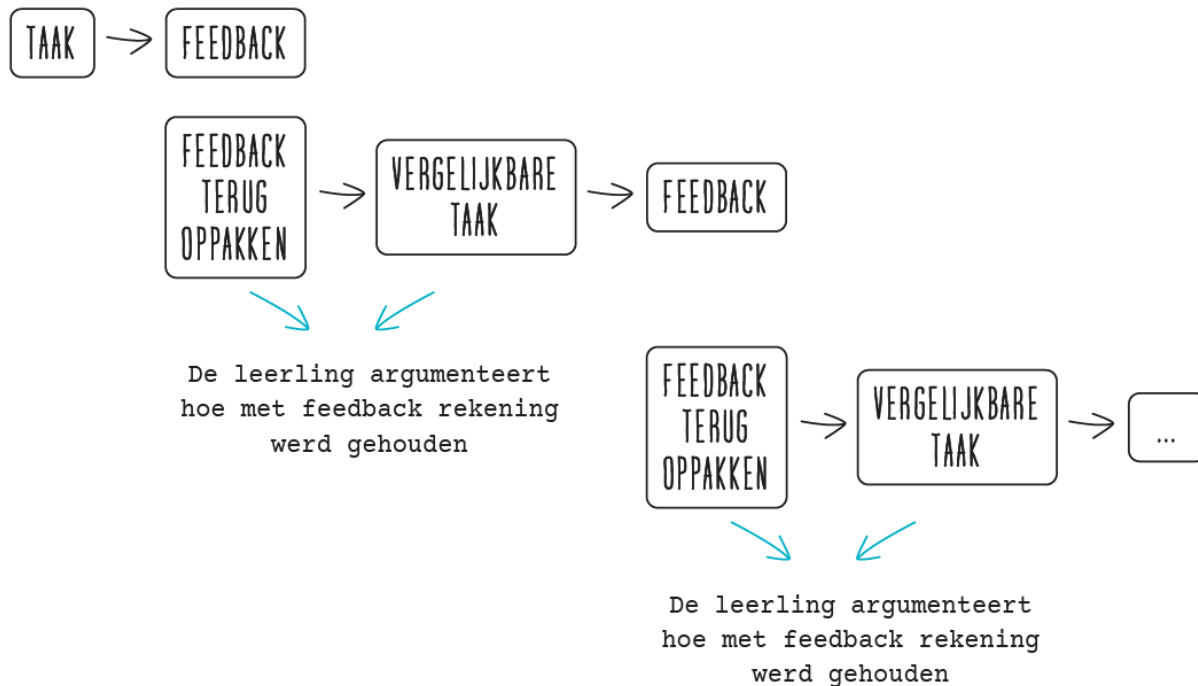
Weet de leerling voldoende om **een volgende stap** te kunnen zetten?

STAP 2: Bekijk het werk vluchtig en geef feedback

- Geef klassikaal feedback
- Onzorgvuldig werk? De leerling aan zet!
- Geef iedereen kort en strikt afgebakend feedback
- Werk met kleurcodes
- Geef feedback op het plan van aanpak
- Geef live feedback, de leerling noteert

Feedback als startpunt

- Mogelijkheid 2: meerdere vergelijkbare taken uitvoeren

Feedback als startpunt

Spreekbeurt: tussentijds bespreking en repeteren

Optie 1

Dictee thema 1

Woorden

- 1 Dat televisieprogramma had veel typen
- 2 Ik trek mijn reallbraver op.
- 3 De bloemen (bloemen) bloeien in de lente.
- 4 De meuwelbal landt op zijn hoofd.
- 5 Frietjes worden gemaakt van aardappelen.
- 6 Volgens het programma begint het toneelstuk om 11 uur. programma
- 7 Gisteren zocht ik verkoeling in de schaduw.
- 8 Die wagen werd gisteren verloofd.
- 9 De kind jaagt op de muis.
- 10 De stor (jaacht) op de muis.
- 11 Mag ik prachtig.
- 12 Mijn zu broddil (broddil) broddil
- 13 De kat prachtig op de muis.
- 14 Alle schilderijen zijn prachtig.
- 15 Is een alligator een broddil (broddil) broddil

Taakgericht

De leraar werkt het hardst
Feedback is eindpunt

Optie 2

Dictee thema 1

Woorden

- 1 Dat televisieprogramma had veel typen
- 2 Ik trek mijn reallbraver op.
- 3 De bloemen (bloemen) bloeien in de lente.
- 4 De meuwelbal landt op zijn hoofd.
- 5 Frietjes worden gemaakt van aardappelen.
- 6 Volgens het programma begint het toneelstuk om 11 uur. programma
- 7 Gisteren zocht ik verkoeling in de schaduw.
- 8 Die wagen werd gisteren verloofd.
- 9 De kind jaagt op de muis.
- 10 De stor (jaacht) op de muis.
- 11 Mag ik prachtig.
- 12 Mijn zu broddil (broddil) broddil
- 13 De kat prachtig op de muis.
- 14 Alle schilderijen zijn prachtig.
- 15 Is een alligator een broddil (broddil) broddil

Taakgericht

Feedback is startpunt
Focus op korte termijnpresteren?

Optie 3

Dictee thema 1

Woorden

- 1 Dat televisieprogramma had veel typen
- 2 Ik trek mijn reallbraver op.
- 3 De bloemen (bloemen) bloeien in de lente.
- 4 De meuwelbal landt op zijn hoofd.
- 5 Frietjes worden gemaakt van aardappelen.
- 6 Volgens het programma begint het toneelstuk om 11 uur. programma
- 7 Gisteren zocht ik verkoeling in de schaduw.
- 8 Die wagen werd gisteren verloofd.
- 9 De kind jaagt op de muis.
- 10 De stor (jaacht) op de muis.
- 11 Mag ik prachtig.
- 12 Mijn zu broddil (broddil) broddil
- 13 De kat prachtig op de muis.
- 14 Alle schilderijen zijn prachtig.
- 15 Is een alligator een broddil (broddil) broddil

Proces en zelfsturing

De leerling werkt het hardst
Focus op lange termijnleren

Optie 4

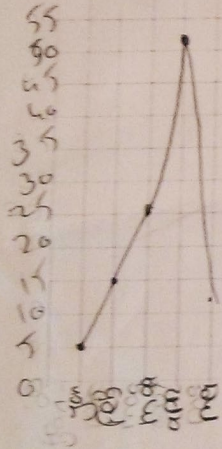
- Feedbackschriftje
- Leerlingen vragen elkaar af

Checklist Lijndiagram

Getallen of woorden bovenin tabel staan langs horizontale as	Getallen langs horizontale as staan op de lijntjes	De verdeling over de verticale as is lang genoeg	Getallen langs verticale as staan op de lijntjes	De verdeling over de verticale as is met gelijke stappen	Punten zijn allemaal goed getekend (1 mm nauwkeurig)	De lijn is met de losse hand getekend en gaat door de lijntjes	Namen bij de assen	Assen met Liniaal getekend
1	2	2	2	2	2	2	0	0

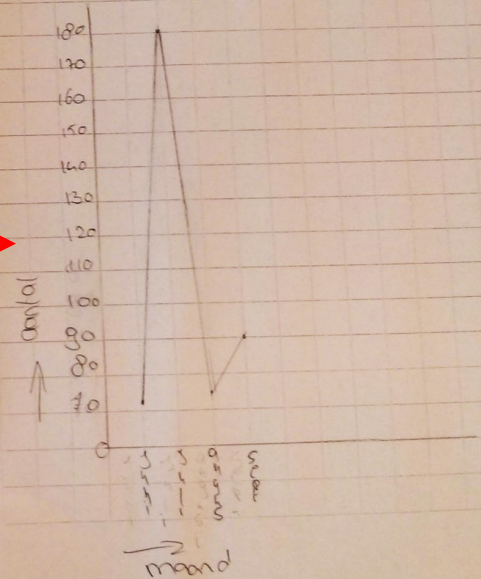
2) Verwerk de volgende neerslagmetingen in een lijndiagram.

Maand	januari	Februari	maart	April	Mei
aantal	5	15	25	52	14

lijndiagram

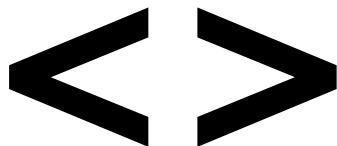
MAAND	januari	juli	augustus	september
aantal	72	180	74	90

Feedback als startpunt

Vooral de student aan het denken/leren

- 1
- ~~2~~
- 3
- 4
- ~~5~~

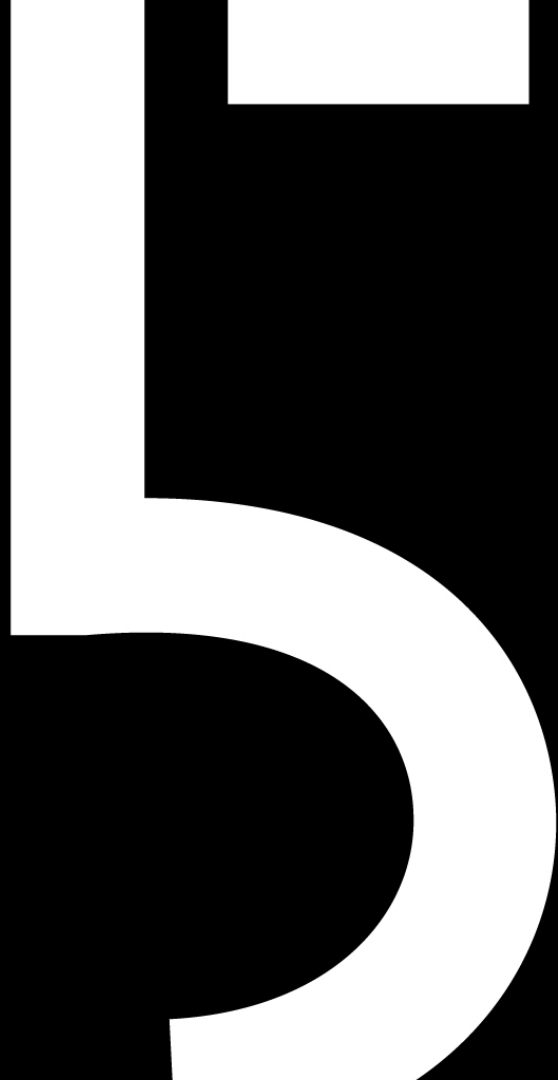
“Twee antwoorden zijn fout. Zoek ze – samen met je medestudent – duid ze aan, verbeter en kom me tonen.”

Praktijkverhaal Sarah.

*Benoem waarom je doet wat je doet.
Benoem effect op korte en lange termijn.*

*Portfolio-opdrachten.
(maar kan ook voor eenvoudige opdrachten)*

**Stap voor stap naar de
feedbackcultuur die jij wil
(voor je school)**

HELDERE KWALITEITS- VERWACHTINGEN

Actief werken met voorbeelden
en gesprek over kwaliteit.

FEEDBACK DIE DOET LEREN

Feedback
als gesprek.

Feedback
als startpunt.

Feedback op
taak, proces en
zelfsturing.

Leerlingen ook
als feedbackgevers
en -zoekers.

FEEDBACK- CULTUUR

Feedbackroutines
in de school.

De leerling werkt het hardst.

Verantwoordelijkheid bij de leerling.

HELDERE KWALITEITS- VERWACHTINGEN

Actief werken met
voorbeelden en gesprek
over kwaliteit.

FEEDBACK DIE DOET LEREN

Feedback als gesprek.

Feedback als startpunt.

Feedback op taak,
proces en zelfsturing.

Leerlingen ook als
feedbackgevers en
-zoekers.

FEEDBACK- CULTUUR

Feedbackroutines in de school.

STAP 1: Zorg voor heldere instructie en kwaliteitsverwachtingen.

- Stel ankervoorbeelden beschikbaar
- Laat leerlingen in groepjes eerder werk analyseren
- Geef klassikaal feedback op werk van leerlingen
- Bespreek twee goede voorbeelden
- Laat leerlingen werken met (deels) uitgewerkte voorbeelden
- Laat leerlingen vertellen over eerdere mislukkingen
- Laat leerlingen zelf toetsvragen of opdrachten formuleren
- Verduidelijk het verschil tussen doel en context
- Begin je les niet met een leerdoel, maar met een prikkelende vraag of kwestie

STAP 2: Bekijk het werk vluchtig en geef feedback

- Geef klassikaal feedback
- Onzorgvuldig werk? De leerling aan zet!
- Geef iedereen kort en strikt afgebakend feedback
- Werk met kleurcodes
- Geef feedback op het plan van aanpak
- Geef live feedback, de leerling noteert

STAP 3: Laat leerlingen zichzelf feedback geven

- Leer leerlingen eerst kwaliteit inschatten via voorbeelden en gesprek
- Laat leerlingen zelf aangeven waar ze feedback op willen
- Zorg voor zelftests en moedig leerlingen aan ze te gebruiken
- Maak van leerlingen feedbackzoekers
- Laat leerlingen reflecteren op eigen werk via een portfolio

STAP 4: Laat leerlingen elkaar feedback geven

- Leer leerlingen elkaar feedback geven
- Vraag 'Wat is sterk? Wat is de volgende stap?'
- Werk eerst met peerfeedback, dan pas met summatieve peerevaluatie
- Kies eerder voor vergelijken/rangschikken dan voor een absoluut oordeel
- Werk met feedbackbuddies die aangeven wat het werk met hen doet
- Laat leerlingen reageren op de feedback
- Kies het juiste moment voor peerfeedback (of differentieer)

STAP 5: Geef individueel en gedetailleerd feedback

- Beperk je tot een klein aantal globale commentaren
- Kies je timing bewust: soms meteen, soms juist niet
- Focus op verbetering
- Zorg dat feedback kan landen, door aandacht voor relatie en motivatie
- Werk (beperkt) met codes
- Geef naast schriftelijke ook mondelinge feedback
- Gebruik heldere taal

Ontwerp

- Ga aan de slag met positieve voorbeelden

Bouw

- Voer het gesprek over onderliggende principes

Behoud

- Bepaal werkingsprincipes

Doe je eigen ding, vertaal naar jouw context, trouw aan de werkende principes.

Durf experimenteren.

Ga samen met collega's aan de slag.

Betrek je leerlingen.

**Dankjewel
Veel succes
Alle feedback welkom ;)**

Feedbackroutines
in de school.

HELDERE KWALITEITS-
VERWACHTINGEN

Actief werken met voorbeelden
en gesprek over kwaliteit

De leerling

bij de

KdG

Karel de Grote
Hogeschool

Stijn Vanhoof
Sarah Loopmans
Geert Speltincx

www.feedbackindeklas.be

www.facebook.com/feedbackindeklas